

Klövskärs fyrplats

Berättat av Åke Helldner.

Bearbetat av Bertil Quirin, utdrag ur hans bok ”Bohuslän i svartvitt”, utgiven på eget förlag.

Dom första åren

Min pappa tog sina första steg på Nidingens fyrplats, en två meter hög sandrevel ute i Kattegatt. Som son till en av fyrvaktarna var hans öde utstakat på förhand. När han närmade sig vuxen ålder skulle även han söka sig till de sista utposterna mot Västerhavet. Klövskärs fyr byggdes år 1883, balanserad på en liten klippa långt ute till havs. Fyrplatsen bestod av två små skär skilda åt av en klyfta men förenade av mänsklig hand genom en 30 meter lång hängbro. När pappa kom dit i januari 1919, för att börja sin tjänst som fyrvaktare, var det bara fyrmästare Anders Olén från Kåringön och han där - två ungar. Men de skulle snart bli fler.

Agnes, min faster, arbetade som sömmerska på Lithanders i Göteborg när pappa skrev till henne och undrade om hon kunde komma och hushålla för honom. Jodå, det var hon pigg på. Hon hade delat pappas barndom på Nidingen och var van vid den sortens liv. När hon väl var på plats tog givetvis Olén chansen och slog sina lovar runt Agnes. Min intet ont anande pappa var helt oförberedd när Olén efter bara någon månad kort och gott konstaterade: *”No tar jä piga ifrå dej”*.

Så stod min pappa där igen, utan hushållshjälp. Fast någon skulle han ju ha tag i. Han satte in en annons i tidningen, utan att nämna något om Klövskär och postadressen till ön var i Hunnebostrand. Agnes Andersson, dotter till stenhuggare Oskar och Ottilia Andersson i Timmervik inne i Åbyfjorden, fick syn på annonsen. Hon hade redan pigeplats på Fisketången - med en lön på åtta kronor i månaden - men nyfikenheten tog överhanden och hon dristade sig till att svara. Efter lite brevväxlande klämde pappa till och erbjöd henne tolv kronor. Detta nappade hon på och en vacker försommardag tog han tjänstebåten och seglade bort till Fisketången, där Agnes stod med väskan i hand och väntade. Båten med pappa och hans nya hushållerska satte kurs åt nordväst, tillbaka förbi Smögen och vidare ut mot öppet vatten. Inte till Hunnebostrand, som Agnes hade trott från början, utan till hennes häpnad mot den lilla ön ute i kustbandet. Då var det redan för sent. Två månadslöner fick hon av pappa, pengar som kom att bli kvar inom familjen. Kort därefter gifte de sig och redan året därpå föddes Elvy. Själv såg jag dagens ljus 1921 och med tiden fick jag tre bröder. Att mamma stannade med gott hjärta och att hon trivdes på Klövskär har aldrig gått att ta miste på.

Fyren var uppdelad i två bostäder, med ett rum och kök vardera samt en gemensam hall. Rummen var ungefär tre gånger fem meter. Naturligtvis var det trångt men det var inget jag tänkte på. Jag var ju inte van vid annat. För att hålla värmen hade vi vedspis i köket och kakelugn i rummet. Fyra kubikmeter ved och tio hektoliter kol gick det åt, bränsle som ”Bocke-Martin” kom ut med i sin lilla vedjakt en gång om året. Av denna ved ingick två och en halv kubikmeter och 150 liter fotogen i fyrvaktarlönen; ett bra tillskott, framför allt under kriget då det inte alltid förslog med pengar. Då var det i första hand varor som hade ett värde och med fotogen i dunkar rodde pappa ofta in till Fykan och traskade vidare till gårdarna på Ramsvik, för att byta till sig mjöl och potatis.

Det var alla tiders att växa upp på den lilla ön. Jajamen, det var fint. Elvy och jag lekte när vi var små - vi kivadades väl om inte annat - men i första hand var jag med pappa. Jag ville ju vara karl och jag skulle alltid med ut på sjön och fiska. Simma kunde jag inte, ändå var jag ensam ute i ekan långt innan skolåldern. Pappa gjorde leksaksbåtar som jag seglade med i de små dammarna på ön, och nere vid stenarna låg jag och fångade tångkrabbor i all oändlighet. Gubbarna från Hunnebostrand köpte dem som agn när de kom hit för att fiska berggylta och de var generösa de där gubbarna. Jag kunde få 25 öre tjoget och det var mycket pengar. På så vis blandades leken med allvar, det gjorde livet spännande och man fick en känsla av att vara betydelsefull.

Skolåren på fastlandet

När vi kom upp i skolåldern blev Elvy och jag inackorderade på var sin bondgård i Ramsvik. Jag hamnade hos Oskar och Alice Johansson. De hade sex egna barn och jag hade inte kunnat komma till ett bättre ställe. De var så snälla mot mig, precis som om jag hade varit deras egen. För att komma ut till Ramsvik i bil eller med häst och vagn, var man tvungen att passera en bäck. Några stora platta stenar utgjorde en smal stenbro - Sunnebron. Den var inte bredare än att bilar nätt och jämt kunde ta sig över. Bruno Johansson, järnhandlaren i Hunnebostrand, hade en liten lastbil. När han kom till bron blundade han alltid, tryckte gasen i botten och hoppades på det bästa.

Från Oskars och Alices gård var det en promenad på ett par tre kilometer till skolan. Strax norr om Sunnebron passerade vi "Paschans" stuga, den lilla stenstugan man kan se på ett berg alldeles invid Sotenkanalen. När jag började skolan bodde där en ensam gammal gubbe som dog långt innan jag hade gjort mina sju skolår. Vad jag kan minnas såg jag honom bara en enda gång. Han satt i duggregnet i en stenhög framför stugan och stekte fläsk över öppen eld. Nedanför slingrade sig bäcken, alldeles där Sotenkanalen nu går fram. Där gick vi över och hade ytterligare en kilometer att gå innan vi kom fram till Svälte skola.

De första åren var Rut Sandblom fröken och då trivdes jag. Vi hade undervisning varannan dag och på de lediga dagarna hjälpte jag antingen till på gården eller spelade fotboll med stenhuggarpojckarna från Ramsvik. När jag började i fjärde klass kom jag kanske inte ur askan, men åtminstone in i elden. Vi fick undervisning varje dag och en sträng skånekärring som hette Frida Mårtensson till lärare. Herregud vad stryk hon gav mig, den ena orren efter den andra. Allt fanstyg som de andra barnen hittade på fick jag skulden för. Givetvis var det lättvindigt för henne att låta det mesta gå ut över mig, det fanns ju ingen som kunde komma och klaga. Mina föräldrar befann sig långt därifrån, långt ute till havs på en liten holme.

Ibland hade pappa ärenden inne i Hunnebostrand och råkade det någon gång hända på en fredag kunde han passa på att ta en taxi ut till skolan för att hämta mig. Vid ett sådant tillfälle knackade han på dörren till klassrummet och fröken Mårtensson gick för att öppna.

-Jo, det är ju så att helgen stundar, sa han, och jag tänkte passa på att ta med mej Åke ut.

Hon påpekade att undervisningen inte var avslutad och började tjafsas emot allt vad hon orkade. Pappa lät henne hållas en stund innan han tappade tålamodet.

-Åh, Åke kom igen här! Nu går vi.

Att pappa inte krusade fick naturligtvis jag lida för i slutändan, men i ärlighetens namn bekom det mig inte särskilt mycket. Vid det laget hade jag fått "läder" på kinden.

När mamma låg sjuk i äggvita tyckte pappa att jag skulle strunta i skolan efter helgen och stanna hemma ett par dagar för att hjälpa till. Jajamen, jag fick ju vara hemma och grät inte för det. Men herrejösses vad arg fröken Mårtensson var när jag kom tillbaka till skolan.

-Jaha, och var har du hållit hus Åke?

-Jag har varit hemma och hjälpt pappa eftersom mamma ligger sjuk, svarade jag.

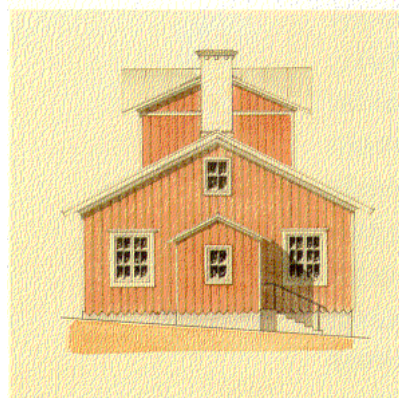
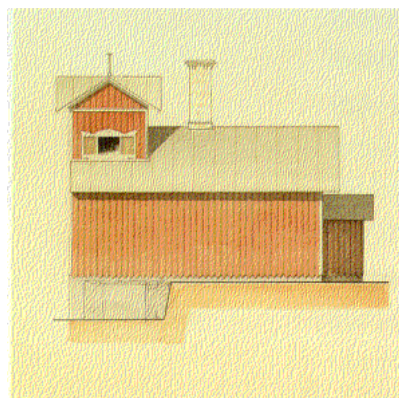
Å bevaras väl vad arg hon blev, det där var väl ändå inget godtagbart skäl! Och så var cirkusen igång. Mina klasskamrater var däremot bra och rasterna roliga, men sommarlovet och vinterlovet var allra bäst. Då slapp jag skolan och jag saknade den aldrig - att slösa tid på sådant. Jag längtade hem till livet på ön. Så fort det var väder var jag ute på sjön med ekan. Jag gjorde ett litet segel av en jutesäck, rodde ett par tre hundra meter mot vinden, satte upp säcken och seglade hem. Om och om igen. På ferierna var jag med pappa och satte garn och fiskade hummer. Vi sköt mycket sjöfågel: Ejder, alfågel, svartand, sjöorre, skrakknipa och gräsand. Allt möjligt. Rätt tillagat smakar det väldigt gott och har inte, som många tror, en fadd bismak av tran. Det fanns för övrigt gott om lunnefågel på Soteskär när jag var liten. Sommaren 1935, sista sommaren vi bodde på Klövskär, rodde pappa ut och räknade till 40 par.

Jularna firades tillsammans med Oléns. Vi hade alltid julgran och av någon underlig anledning brukade min faster saknas på julaftons kväll; hon måste nämligen ner till hamnen och hålla båten för tomten. Jag tror att han kom någonstans från trakten kring Smögen eller Hällö och jag var så rädd, så rädd när det bankade på dörren. Jag såg honom aldrig ordentligt, men hade jag bara tagit mod till mig och vågat titta skulle jag kanske ha sett vem det var som dolde sig bakom totemasken.

Pappa gjorde en docksäng till Elvy när hon var liten, annars köpte vi de flesta julklapparna i affärerna inne i Hunnebostrand. Olén blev agent för postorderfirman Åhlén & Holm och fick en agentnål som tecken på att han tilläts ta upp beställningar av andra. Nu hade han ju inte så många att ta upp beställningar av, men han brukade köpa alla julklappar därifrån. En jul fick jag en ubåt - det minns jag särskilt väl. Den drevs av ett urverk och dök så fint i den lilla dammen. Nej, hur jag än letar i mitt minne hittar jag inga långtråkiga stunder. För mig existerade de helt enkelt inte. För mina föräldrar däremot, som hade ansvaret för att det stod mat på bordet och att vi var friska, kunde det säkert ha sina sidor att bo isolerade på en ö. Vi var i stor utsträckning hänvisade till självhushållning och vi hämtade det mesta ur havet. Fisken som fångades saltades i tunnor eller lades ut på berget för att torka. På hösten köpte vi en part fläskkött som styckades och saltades. Det var salt långt upp över öronen när vi åt. Ja jösses, det kan inte ha varit alltför hälsosamt. Och så hade vi höns förstås, tio-tolv stycken, och äggen konserverades i vattenglas. När hösten kom och de slutade värpa brukade vi ha en femtonliters spann alldeles full med ägg.

Vattenförsörjningen var inget större problem, på den tiden var regnvattnet så rent att det gick att dricka. Mjölke köpte vi inne i Hunnebostrand när vi kom åt. Den kokades för att hålla sig några extra dagar och konserverad grädde fanns att köpa, för att ha i kaffet. Grädde var ett måste, det hade alla på den tiden. När den tog slut vispade mamma en äggula i stället. Att dricka svart kaffe var otänkbart, det gjorde man bara inte.

Vrakgods kunde komma flytande i mängd, men det var sällan till någon större glädje eftersom det inte fanns någon vik på Klövskär där det kunde samlas. Hamnen, som vi kallade den, var inte mer än en klyfta mellan två skär. Om vinden var frisk och det kom vrak flöt det bara rätt igenom. En gång drev det förbi nytt virke under en hel veckas tid. Inte en flisa gick att bärga. För bönderna inne i Ramsvik var det goda tider. De gick ut med sina båtar och hämtade last på last. Allt vi kunde göra var att stå och titta på.

Arbete och inspektioner

Arbetet på Klövskär var egentligen ganska makligt. Lättvindigare än på de flesta andra fyrplatser. Där fanns ingen mistsignalering och ingen luxbrännare som skulle skötas, utan bara en vanlig fotogenlampa - en rundbrännare med två "tjugo-linjers" veckor. På en rundbrännare formades veckan så att den blev rund i stället för platt och antalet linjer angav storleken och därmed styrkan på skenet. Det fanns åtta, tio, tolv linjer, osv. I fyren lystes fyrvaktarrummet upp av en liten åtta-linjers fotogenlampa och en tio-linjers läslampa. Franska prismor förstärkte fyrens sken. Klövskärs prismor var ganska små, ungefär 15 cm breda, och gick i en båge så att de skulle lysa åt både norr och söder.

Varje dag skulle pappa och Olén underhålla fyren: putsa linsapparaten, fylla fotogen på fotogenlampan, polera mässing, städa och hålla rent och snyggt. Dessutom hade de arbetstid mellan kl. 10.00 och 13.00, från april och fram i september. Då skulle de vara i farten med att cementera gångar och trappor, underhålla byggnader, skrapa och lacka båtarna, mönja gångbrons stag och wire-räcken osv. Det var förstås inte så noga om de var igång en eller fyra timmar varje dag. I praktiken arbetade de en månad på våren, sedan var allt klart.

På nätterna gick de vakt och såg till att inget krånglade. Under vintern tände första vakten fyren när det började skymma och hade vakten fram till kl. 20.00. De arbetade i fyratimmarsskift och den som hade vakten kl. 20.00-24.00 skulle upp kl. 04.00 och ha vakten fram till kl. 08.00. Nästa natt var det hans tur att ha "hundvakten", kl. 24.00-04.00, och så rullade det på. Den första tiden fick Olén och pappa ta hand om vakterna själva. Med kvinnor i huset blev det lite enklare. När pappa hade vakten kl. 20.00-24.00, brukade mamma ta den i hans ställe. Hon var inte anställd men tog den ändå, för att underlätta det hela. Likadant gjorde Oléns hustru.

Fyren hade två "klippare", en för norra och en för södra sidan, som öppnades och stängdes med hjälp av två urverk. De fungerade som stående persienner och visade 30 klipp i minuten. Var fjärde timme måste de dras upp och blyloden var ett par tunga rackare. De skulle också hålla ett öga på Skarvasätts och Holländarbergets fyrar vid Smögen, samt Måkholmens och Långholmens fyrar norröver, utanför Hamburgö. När de gick ur sikte, vid dis eller dimma, skulle detta noggrant antecknas i dagboken. Dessutom skulle observationer om väder och vind skrivas upp var sjätte timme: kl. 02.00, 08.00, 14.00 och 20.00. Detta var viktiga uppgifter om någon olycka skulle inträffa ute till havs.

En gång om året kom lotskaptenen för att göra inspektion och inventering av fyrplatsen. Vi visste aldrig på förhand när det skulle ske, fyrpersonalen var helt enkelt tvungen att hålla ögonen öppna. När lotsångaren siktades vid Smögen eller Väderöbod skulle flaggan fram och upp i flaggstången, det var inget mer med det. Var den inte hissad ankrade ångaren upp alldeles intill berget och drog i ångvisslan så det ekade. Herregud vilken fart det blev!

De där lotskaptenerna var ofta avdankade kaptener från flottan och de var ilskna som tusan. Lotskaptenen på den tiden hette Otto Stenberg men kallades för "Svarten". När han dök upp fick Olén och pappa full fart ut i ekan för att hämta honom. Och de skulle vara uniformsklädda. Absolut. Det var väldigt noga. Väl framme vid Lotsångaren langade styrmannen ner en broderad duk av svart sammet med lotsverkets emblem på. Den skulle läggas på toften där gubben skulle sitta.

En dag när pappa som bäst höll på att dra hummertinor ute vid Soteskär, fick han plötsligt se lotsångaren komma med full fart söderifrån. Han snodde på som sjutton, men det fanns ingen möjlighet att hinna hem innan båten hade ankrat upp och låg där och tutade i visslan. Nåväl, han rodde upp längs långsidan klädd i blåbyxor - så långt ifrån en uniform man kunde komma. Lotskaptenen tittade ner i ekan med mörk uppsyn. Den var inte rengjord och full med redskap och doningar.

-Den där båten går jag inte ner i, ljöd hans nasala stämma. Fira livbåten!

Han tog sig själv och sitt ämbete på fullaste allvar och herregud vad noga han var med rangordning, disciplin och regler. En fyrmästare var *inget* mot en lotskapten, alla var vi tvungna att stå i givakt när han kom in i köket.

-Jaha, sa han. Hur har vi det med spisen! Drar det in eller ut?

Därefter öppnade han dörren in till rummet och strök med sina vita handskar ovanpå, för att se om där fanns damm eller smuts. Sicken gubbe. Det var inte bara fyrens funktion som skulle inspekteras, utan allting. Precis allting. Trots detta respekterade pappa honom eftersom han alltid höll vad han lovade, även om det ofta satt långt inne och det ständigt skulle snålas och ifrågasättas. Vid en av dessa årliga inspektioner hade Stenberg sällskap av fyrmästare Schiller från Ärholmens gasstation utanför Marstrand. Vi befann oss inne i Oléns kök när Olén påpekade att det var håll på vattenreservoaren till spisen. Han ansåg att den var förbrukad och ville ha en ny. Men det var värre det.

-Kommer inte på fråga, sa Stenberg. Jag ska ta med den till en plåtslagare i stan. Han får laga den, så duger den ett tag till.

Schiller stod närmare vårt sätt att se på saken. Han visste vad det ville säga att leva under knappa omständigheter och kunde inte låta bli att ge lotskaptenen en känga för sin snålhet.

-Jajamen, sa Schiller. Sätt dit två nya sidor bara, och så en botten och nya gavlar, för kranen är ju bra. Den är det inget fel på.

Stenberg muttrade något och blängde ilsket. Därefter antecknade han missnöjt en ny reservoar, medan vi andra stod där uppradade och kämpade för att hålla oss för skratt.

Vi hade inte mycket kontakt med fastlandet, strängt taget ingen alls. Klövsjär var så litet att bara vinden tog i det allra minsta gick det varken att ta sig dit eller därifrån. Dessbättre råkade ingen av oss ut för något akut problem och det var heller inget man gick och gruvade sig för. Mamma var lugn som en filbunke. Att vara gravid och gå omkring på en klippa ute i havet bekom henne inte det allra minsta. Med tiden fick jag tre yngre bröder och varje gång stannade hon kvar på ön ända in i sista stund. Bara någon vecka innan förlossningarna gav hon sig av till Hunnebostrand.

Mina föräldrar tog varje ny dag som den kom. De tillhörde inte den oroliga sorten och grubblade inte i onödan över vad som komma skulle. Väder och vind styrde tillvaron helt och hållet och oväder var de vana vid, det hörde nästan till vardagen frampå höstkanten. Friskade vinden i från sydväst och fick fritt spelrum mellan Gulskär och Mjölskär låg hela havet på. Ibland hände det att stormen avtog, svängde över till nordväst och tog nya tag därifrån. Det blev en blandning av gammal och ny sjö, och gick den dessutom emot strömmen var havet som allra värst.

Särskilt pratas det om novemberstormen 1920, då det blåste något alldeles ohyggligt. Vinden kom från sydväst och hela natten hade stormen den lilla ön i sitt grepp. På förmiddagen friskade det i ytterligare och pappa mätte upp vindstyrkan till över 11 Beaufort. Vinden tog med sig sjöar som vräktes upp över hela ön och fick fyren att stå och skaka. Förödelsen blev omfattande: Locket på färskvattenbehållaren, som rymde 27,000 liter vatten och låg alldeles invid fyrhuset, slets av och försvann så att allt dricksvatten förstördes av salt. Båtkranen skadades och blev oanvändbar. Oléns eka och tjänstebåten försvann, staketet likaså. Vedboden som var ordentligt stagad med wirar klarade sig men flyttades över en decimeter. Stentrappan bröts upp och hittades senare nere i hamnen. På eftermiddagen mojnade vinden en aning och dagen därpå sjösatte pappa ekan, som märkligt nog hade klarat sig, och rodde in till Smögen för att hämta vatten i tvättbaljor.

Det dröjde ända till 1932 innan vi fick någon möjlighet att meddela oss med omvärlden. På andra sidan bron, en liten bit från tvättstugan, riggades det upp en tre meter hög stång. Utifrån stängen gick en arm där signaler hängdes upp. Signalerna var tillverkade av svartmålad juteväv, uppspänd på en ring och en kon. På avstånd såg ringen ut som ett klot och vände man

på konen blev det en tratt. ”Tratt över klot” betydde en sak, ”kon över klot” en annan, ”kon under klot” en tredje, osv. Lotsarna på Smögen kunde se signalen - om de använde kikare och tittade åt vårt håll vill säga. Som tur var behövde den aldrig användas och den var väl mer för syns skull. Det gick ju ändå inte att komma iland på skäret om det blåste och någon helikopter fanns inte på den tiden.

Nedläggning och flytt till Väderöbod

År 1933 fick Anders Olén tjänst på Ven. Nu blev pappa fyrmästare och Knut, min farbror, kom till Klövskär för att efterträda pappa som fyrvaktare. Han hade med sig en eka och när jag fjorton år gammal gick och läste för prästen kunde jag ro in till Fykan på egen hand, antingen i pappas eller i Knuts eka. Tre år senare lades fyrplatsen ner och ersattes av en Agafyr på Mjölkskär. På så vis sparades en massa pengar, både på personal och byggnader. Dessutom började tiderna förändras och säkerhetskraven blev allt högre. Skulle vi vara kvar på Klövskär hade det krävts åtskilligt arbete med vågbrytare och moderniseringar för att skydda personalen.

Pappa ansökte om förflyttning till Väderöbod, den enda fyrplats som var ledig just då. Väderöbod var större än Klövskär, man kunde faktiskt gå utanför dörren utan att bli sjöblöt, och så fick vi tillgång till telefon. På så vis var det bättre, annars var det ett eländigt ställe. Det fanns ingen riktig hamn där heller och det var ännu längre in till land. Väderöbod kändes verkligen som en sista utpost mot Västerhavet, i utkanten av en oerhört dramatisk skärgård.

Det hände då och då att tonfisk letade sig in mot kusten och ibland kom de i väldiga stim. Då spred sig nyheten som en feber bland alla fiskare. Alla skulle ut med harpuner, linor och vadblåsor och tjäna stora pengar. Så även Frans Johansson på Källarholmen, en riktig kraftkarl som bara arton år gammal varit skeppare på egen nordsjökutter. En dag mot slutet av 1930-talet gav han sig av med sin snipa ut till Kilen, ett grund nordväst om lotsplatsen på Storö. Där bar det sig inte bättre än att maskinen började krångla, han fick motorstopp och började driva. Det var förmiddag, vinden låg på från nordost och den friskade i mer och mer. Han insåg situationens allvar; inget land fanns att driva ner mot, bara öppet hav. Nu var det bråttom. Han skarvade ihop fyra harpunlinor och gjorde fast i draggen som han slängde överbord, och som tur var låg han så till att den fick fäste i ett grund. Men skulle det räcka i den tilltagande vinden? För att få en extra dragg tog han fram släggan och försökte slå loss balanshjulet på motorn - utan resultat. Han såg när lotsarna på Storö bytte vakt och gick från bostaden över berget och upp till lotsutkiken. Han vinkade allt han förmådde, men det var ingen som såg honom. Vid det laget blåste det så att vattnet rök från vågtopparna. Han beredde sig på det värsta och knöt ihop två vadblåsor som han surrade runt livet. Då skulle han åtminstone flyta när allt var över. När det blev kväll och började skymma tog han av sig strumporna, dränkte in dem med fotogen och blossade.

Allt var förgäves. Han satt i sin lilla snipa och såg hur flera av lotsbåtarna gick ut för att leta efter honom. De körde fram och tillbaka, men ingen tänkte på att rikta blicken så långt ut där han befann sig. Hela tiden satt han och öste den öppna båten och försökte få ut vattnet i samma takt som sjöarna bröt in. Han slet den natten och hela dagen därpå. Frampå kvällen hade vinden stelnat såpass att han tänkte göra en sista kraftansträngning. Han kapade linorna till draggen och tog fram årorna. Men det var inte lätt för honom. Hans ena hand var helt förstörd av ett vådaskott under en ejderjakt flera år tidigare. Vägled av Väderöbods fyrsken och med bara ena handen i brukbart skick kämpade han mot avdriften i sina försök att hålla kursen mot ön.

Pappa hade vakten den kvällen och någon gång vid elva-tolv tiden på natten bankade det på köksdörren. Vi hajade till. Pappa gick och öppnade och vi undrade vad det var för en hemsk syn där ute i dunklet. Skäggig och eländig, smutsig och drypande våt stod han på trappan och jag minns hans första ord:

-Har de noggen tåbback?

Frans Johansson överlevde den gången med. Han var något av en enstöring, en baddare att klara sig på egen hand och det var inte första gången han hade varit illa ute.

Sedan vi blivit förflyttade till Väderöbod släppte pappa aldrig drömmen om att få komma tillbaka till Tistlarna, där han hade tjänstgjort som ung. ”Får jag bara Tistlarna ska jag inte önska något mer”, sa han många gånger. Det var den enda platsen han trivdes på, förutom Klövskär som nu hade lagts ner. Efter två år och åtta månader på Väderöbod fick han slutligen förflyttning till Tistlarna, där han kom att tjänstgöra som fyrmästare tills dess han gick i pension. Äntligen var han hemma.

Så är det. När man kommer upp i åren återvänder man ständigt i tankarna till de platser där man vistats som ung. Visserligen glömmar man gärna tråkigheter och elände, men om jag tänker tillbaka på min barndom på det lilla skäret så har jag absolut inte gått miste om något. Kanske är det alla andra som har gjort det. Det var fint att växa upp där, jag längtade aldrig därifrån och i mina tankar återvänder jag ständigt till Klövskär. Den enda plats på jorden som alltid har varit hemma för mig.

Åke Helldner